

Víra u Jasperse / Jaspers o víře

Na jednom místě (*PhG* 19 [– *Phil. Gl.*]) chápe Jaspers víru v nejširším smyslu jako přítomnost v polaritách (*Gegenwärtigsein in diesen Polaritäten*). Míjí tím polarity na všech úrovních toho „obepínajícího“ (*Umgreifendes*), jímž jsem (jako člověk), založené v roztržce subjektu a objektu: na rovině pobytu (*tubytí – Dasein*) je to polarita mezi vnitřním světem a osvětím, na rovině vědomí vůbec polarita mezi vědomím a předmětem, na rovině ducha polarita mezi idejí ve mně a mezi objektivní idejí přicházející vstříc z věcí a konečně na rovině existence polarita mezi existencí a transcendencí. Z tohoto místa zřetelně vysvítá, že místo víry není omezeno jen na poslední rovinu, totiž rovinu existence, která je vyhražena člověku. Na jiném místě však čteme (*W*, 82), že víra je bezprostředností existence („*Die Unmittelbarkeit der Existenz ist der Glaube*“) a že se o ní rozhoduje v reflexi jejího radikálního zproblematizování, resp. postavení do otázky. O něco dále pak, že víra je dějinností existence před její transcendencí. Tu se naopak zdá, že místo víry je vyhraženo rovině existence a tak omezeno na člověka. Tomu nasvědčuje i další místo, na němž Jaspers mluví o nerozlučnosti víry, z níž jsem přesvědčen, a obsahu víry, jež uchopuji; nerozlučnosti víry, kterou uskutečňuji, a víry, kterou si v tomto uskutečnění přivlastňuji – jinými slovy: *fides qua creditur* a *fides quae creditur*. Subjektivní a objektivní stránka víry tvoří ve smyslu tohoto místa celek (*PhG* 13n). Jak je z uvedených míst zřejmé, není tu u Jasperse vše zcela vyjasněno, a to dokonce ani v jediném díle (jako je právě *PhG*). Není pochyby, že tato nevyjasněnost má své zcela určité předpoklady, ale i důsledky (zejména pokud jde o pojetí vztahu „obepínajícího“ různých úrovní k transcendenci).

(Praha, 680513–1.)

(Přepis ze strojopisné karty.)